

Apostați contemporani

de ieroschimonah Hrisostom

Întâlnești deseori în viață oameni care purtați de valuri încoace și-n colo, îngrijorați doar de bucata de pâine și de confortul familiei își topesc zilele în dulceaga rutină a bucuriei de a exista. Nu-și ostensesc inima cu durerile altora, nu-și pun întrebări dezmořitoare, nu-și frământă sufletul cu tainice zbateri: plutesc inert în toropeala traiului molcom și fără probleme. Ei bine, acești apostatați contemporani sunt tot mai mulți printre creștinii zilelor noastre; creștini de circumstanță, oameni care au devenit creștini prin descendență, iar nu prin asumarea conștientă a ostnelilor sfințitoare în viața personală și socială, atât de proprii adevăratului creștin.

Ne întrebăm oarecum retoric, dar cuprinși de o adâncă durere a inimii: oare generațiile veacului nostru nu mai poartă într-însele sãmânța adevărului, nu-și mai prețuiesc ele zestrea chemării la viața creștină, zestre scump apărata și cu sânge pecetluită de strămoșii noștri? S-a stins oare din firea neamului nostru scânțea sfințelor năzuințe, izbucnirea mucenicească împotriva fărădelegii care ne sfărâmă puterile, cocoțată la tribuna dreptății? Oare românul și-a uitat cu totul vocația sfințeniei, puterile neșovăitoare în lupta cu păcatul? Oare a pierdut cu totul dorința unei alte ordini, alta decât cea impusă omenirii de mai marii lumii, cu sprijinul politic al vânzătorilor de neam și țara?

Iată întrebări care ar trebui să zguduie tihna rușinoasa a fiecărui român și a fiecărui creștin, întrebări pe care dacă noi, fiecare în parte, nu ni le punem, vom pieri ca neam și creștini. Sunt întrebări cu care ne vor judeca în fața lui Dumnezeu, atât înaintașii, cât și urmașii noștri, sunt întrebări care, cândva, la judecata neamurilor ne vor acuza ca le-am lăsat fără răspuns din cauza sfășietoarei ignoranțe care ne macină existența.

Chipurile apostaziei pot fi dulci sau amare

Dar poate unii nedumeriți se întrebă: „De fapt, care-s primejdiile care ne pândesc, cum ne atacă, unde țintesc, unde sfârșesc etc.?”

Primejdiile simt multe. Chipurile lor sunt și mai multe. Unele-s dulci, altele amare. Unele resping, altele atrag, în funcție de formele pe care le îmbracă și de dispoziția fiecăruia în parte de a se lasă momit. Dar, totuși, cel mai bine le cunosc, pentru că se luptă cu ele, cei care duc viața adevărat creștinească; cei ce nu se tem de durerile viețuirii creștine; cei ce râvnesc bucuriile suferinței, care nu cochetează cu poruncile aspre ale Evangheliei, ci le împlinesc cu sfânta lor râvnă, fără viclene concesii moderniste și ecumniste.

Mergând pe firul problemei, cred că cea mai înspăimântătoare primejdie, atât pentru toți creștinii, cât și pentru fiecare în parte, este *apostazia*. Exista astăzi mai mult ca oricând o mentalitate și o societate cu o uimitoare predispoziție spre apostazie. Dar ce fel de apostazie? Este ea identica cu apostazia primelor secole creștine, așa cum apare ea din manualele de istorie bisericească și din Viețile Sfinților? Numai parțial. Se aseamănă cu cea istorică, pentru că dezbină de Hristos, de Biserica, de mântuire. Dar apostazia vremurilor noastre, pe lângă formele clasice de afirmare, prezintă și chipuri noi, „atrăgătoare”, „binevoitoare”, „umaniste și ocrotitoare”. Vechea apostazie era tiranică, grosolană, dar mai ales fățușă, astfel incit îți solicita împotrivirea, dârzenia, capacitatea de rezistență, dându-ți posibilitatea de-a o identifica direct și implicit, de a o contracara. Presiunile fiind de natură externă, torturile vizând distrugerea fizică a creștinului, sufletul își păstra o anumită independență și putere de răzvrătire, ceea ce era, și este, fundamental important pentru un creștin în lupta cu păcatul și cu apostaziile vremii.

Apostazia lucrează în noi precum cariul în lemn

Dar astăzi? Apostazia în forme dintre cele mai rafinate este omniprezentă și se insinuează hoțeste în fiecare din noi și în fiecare ungher al societății. Chiar și prin casnicii noștri, adevărind cuvântul Evangheliei, apostazia lucrează răbdătoare în noi precum cariul în lemn.

Dar asta nu înseamnă că nu ne putem împotrivi ei.

Având în vedere că apostazia se strecoară în inimile noastre prin trup și prin suflet, pe acestea se cuvine să le păzim mai întâi. Această păzire creștinii o numesc înfrânare. Ne înfrânăm împotriva fiecărui păcat. Ne folosim de înfrânare împotriva tuturor păcatelor cu care ne ispitește societatea contemporană apostată.

Trebuie să știm însă că cei mai feriți de apostazie sunt creștinii care, zilnic, își hrănesc sufletele nu cu ziare sau televiziune, nu cu preocupările deșarte ale acestei lumi, nu cu îmbuibare, desfrânare, slavă deșartă sau lăcomia banilor, ci care se hrănesc cu iubirea lui Dumnezeu, cu citirea neobosită a Sfintei Evanghelii și a Vieților Sfinților, cu meditarea la cuvintele Sfinților Părinți, care dau vigoare și bărbăție sufletului spre a se împotrivi păcatului și apostaziei.

O teologie "umanistă", socială și conciliantă

Hărțuiala vine astăzi din toate direcțiile, cu pași de pisică, iar păcatul lovește cu iuțime de fulger. Nu iartă pe nimeni. Nici pe președinte, nici pe primar, nici pe deputat, nici pe savant, nici pe omul de rând - absolut toți suntem încercați de păcate.

Unii vor fi crezând că lepădarea de Hristos e mai iertătoare cu întâistătătorii Bisericii, că apostazia aceasta generală ocolește conștiințele prelaților noștri, arhieriei și clerici.

Ei bine, nu-i chiar așa. Nimeni nu este infailibil în fața răcăirilor moderne. Lepădarea sau apostazia, astăzi ca și întotdeauna, poate să ia chiar și chipul lui Hristos, chip pașnic și blând, conciliant și iubitor. Întâlnim acest chip atât în conferințe pan-ortodoxe, în alianțe „de pace”, în bănci ale „religiilor”, în fundații cu caracter ecologist sau umanist, în întruniri, mitinguri și dezbateri cu scopuri, desigur, dintre cele mai „nobile”.

Oare acesta să fie chipul lui Hristos? Cu siguranță nu. Oare pentru aceasta s-a întrupat, răstignit și înviat Hristos? Pentru concesi, compromisuri și calcule meschine, pentru progres, confort, pentru diplomație sau pentru „o lume mai bună” și „pace între popoare”?

Dar orice drept-credincios știe că răspunsul este nu. Dacă mă mântuiesc prin bunăstare de ce mai postesc, de ce mă mai înfrânez, de ce să mă mai nevoiesc? Dacă mă mântuiesc prin „progres” și „ordine socială” înseamnă că strămoșii noștri care n-au cunoscut „progresul” și nici „ordinea socială” modernă nu s-au mântuit.

Aceasta teologie „umanistă”, socială și conciliantă, pune accentul pe acest veac, spre bucuria trecătoare a trupului, dar întristează sufletul, căci răpește ortodoxului dorirea și așteptarea vieții veșnice. A fost sesizată și aspru criticată de marii sfinți nevoitori ai Bisericii Ortodoxe (în vremea noastră de Sfinții Teofan Zăvoritul, Ignatie Briancianinov, Ioan Iacob Hozevitul, Pavel Florenski, Ioan Maximovici, Serafim Rose, Iustin Popovici, Paisie Aghioritul etc.) cât și de gânditori ortodocși precum Dostoievski, Leontiev etc.

Omul - un „bun” al unei oligarhii comerciale

Acest „umanism universalist”, la origine catolico-protestant, cu îndepărtate ecouri din lumea Greciei antice (Protagoras: „omul este măsura tuturor lucrurilor”), care-l pune pe om deasupra tuturor lucrurilor, este încurajat și întreținut inconștient de noi toți, iubitori ai simțurilor și aserviți „societății de consum”.

Dar ce este această „societate de consum” e foarte bine să știm, ca să fim prevăzători. E societatea care-l transforma pe om într-un „bun” al unei oligarhii comerciale. E societatea care a făcut din marketing unicul ei principiu: religios, moral, social.

Trebuie să recunoaștem că omul zilelor noastre, nu face diferență dintre social și moral. Dacă un creștin săvârșește un act imoral, dar necondamnat constituțional și social, el nu sesizează că a păcătuit în fața lui Dumnezeu, că a călcat porunca lui Hristos, că este în lepădare față de Biserică și față de legile mântuirii; el nu-și sesizează apostazia. Pentru acest om, Dumnezeu nu mai este Hristos, ci Statul, Guvernul, Constituția, sau poporul, lumea și legile ei. Acest soi de om săvârșește păcatul, atent doar la datoria sa publică, iar apoi se poate întoarce liniștit acasă, își ia dejunul, se bucură liniștit de familie fără lăuntrice muștrări și sufletești frământări. E tipul celui care săvârșind păcatul, e vesel, mulțumit, bine dispus că și-a făcut conștiincios „datoria”. E tipul celui care în fața muștrărilor răspunde senin și candid: "eram la serviciu", "am procedat după lege", „am avut ordin”, „mi-am făcut datoria”, „șeful răspunde” etc.

Generația nepăsării

Acest gen de oameni au fost uneltele ideale ale tiraniei politice, de la comunism la orice regim satanic; acest soi mișună printre noi și astăzi, unii își spun chiar "credincioși", dar ei vor fi călăii noștri de mâine. Vinovați suntem toți cei care ne facem pilde de astfel de moravuri, favorizând răspândirea lor, cedând în fața puterii, a șantajului, a unui interes meschin, a asigurării unui serviciu, a unui profit nemeritat etc.

Toate acestea la un loc, toată nesiguranța, toată ezitarea, toată frica de teama și de dragul lumii sunt fiice ale apostaziei; sunt lepădări de adevăr, lepădări de dreptate, lepădări de curaj, lepădări de mucenicie, lepădări de dragoste pentru sufletul omului, lepădări de neam, lepădări de credință, lepădări de Dumnezeu, lepădări de mântuire, de rai, de veșnicie.

Un mare cuvios al vremii noastre, părintele Paisie Aghioritul, observând toate aceste răni ale societății, numea lumea contemporana „GENERAȚIA NEPĂSĂRII”, adăugând că „nepăsarea față de Dumnezeu aduce nepăsarea față de toate celelalte.”

Da, într-adevar, în nepăsarea față de Dumnezeu stă tot dezastrul lumii noastre, toate eșecurile noastre, toată deznădejdea noastră, toată teama de viață și de moarte. Dacă trândăvia și necredința au adus atât nor de nepăsare și amorțeală în sufletele noastre, oare ce va fi cu generațiile viitoare? Nu cumva își vor urî propria viață, oare nu își vor urî părinții, oare nu va fi o lume demonică pe pământ? Vai celor de mâine, și vai nouă, celor de azi, că suntem vrăjmașii copiilor noștri, suntem vrăjmașii strămoșilor noștri, vrăjmașii mântuirii neamului omenesc, vrăjmașii lui Hristos cel răstignit, Care ne muștră cu cuvintele acestea: «Dar voi întreceți măsura părinților voștri! șerpi, pui de vipere, cum veți scăpa de osânda gheenei?» (*Matei 23, 32-33*).

